

Innhold

Forord til 3. utgave	7
Kapittel 1 Sivilprosess – emne, oppgave og perspektiv	21
1.1 Hva gjelder sivilprosessen?	21
1.2 Hvilke saker gjelder sivilprosessen for?	22
1.3 Perspektiv og hovedspørsmål i sivilprosessen	23
1.4 Partsprosess og likebehandling.	24
1.5 Sivilprosessens formål og funksjoner	25
1.5.1 Innledning	25
1.5.2 Konfliktløsning	26
1.5.3 Sivilprosessen som sanksjonsmekanisme	28
1.5.4 Monopolisering av fysisk tvang og maktanvendelse i sivile tvister	28
1.5.5 Kontroll med offentlige myndigheter.	29
1.5.6 Grunnlag for rettskaping	30
1.5.7 Gjennomføring av materiell lovgivning	31
1.6 Mål for den enkelte rettergang.	31
1.7 Internasjonalisering.	32
1.8 Noen ord om opplegget i boken	34
1.9 Litteratur.	35
Kapittel 2 Rettsgrunnlag og metode	37
2.1 Innledning	37
2.2 Grunnloven.	38
2.3 Lovgivningen.	40
2.3.1 Generelt om lovstrukturen – tre hovedlover med få forskrifter.	40
2.3.2 Tvisteloven – struktur og reform	42
2.3.3 Evalueringer og endringer	44
2.3.4 Lovregler utenom hovedlovene	46
2.3.5 Tvisteloven og tvistemålsloven: Har tvistemålsloven betydning for tolkingen av tvisteloven?	47
2.4 Lovforarbeidenes rolle	48
2.5 Hvilken plass gir lovreglene for reelle hensyn og dommerskjønn?	50
2.6 Internasjonale konvensjoner	52
2.6.1 Hvilken betydning har internasjonale konvensjoner for norsk sivilprosess?	52

2.6.2	Tvisteloven § 1-2	54
2.6.3	Oversikt over folkerettslige regler i sivilprosessen	54
2.7	Rettspraksis i sivilprosessen	58
2.7.1	Generelt om betydningen av rettspraksis	58
2.7.2	Eksplisitte og implisitte avgjørelser	59
2.7.3	Forskjellige avgjørelser i Høyesterett	60
2.7.4	Hvilken betydning har prosessuelle avgjørelser etter tvistemålsloven for tvisteloven?	62
2.7.5	Betydningen for tvisteloven av prosessuelle avgjørelser etter andre lover	64
2.7.6	Slutning fra en serie avgjørelser	64
2.7.7	Praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD)	65
2.8	Etiske normer i sivilprosessen	66
2.8.1	Oversikt over spørsmålene	66
2.8.2	Dommeretikk	67
2.8.3	Advokatetikk	68
2.8.4	Forholdet mellom etiske normer og prosessreglene	69
Kapittel 3 Domstolene		71
3.1	De alminnelige domstolene og deres oppgaver	71
3.1.1	Den norske domstolsorganisasjonen komparativt	71
3.1.2	Tingrettene	72
3.1.3	Lagmannsrettene	73
3.1.4	Høyesterett	73
3.1.5	Domstolenes oppgaver	74
3.2	Dommerne og dommerrekruttering	77
3.2.1	Fagdommere	77
3.2.2	Legdommere	79
3.3	Domstoladministrasjonen	81
3.4	Den sivile rettspleie på grunnplanet	82
3.4.1	Forliksrådene	82
3.4.2	Namsmannen og hovedstevnevitnet	82
3.5	Særdomstoler	83
Kapittel 4 Alminnelig sivilprosess og spesiell sivilprosess		85
4.1	Alminnelige prosessregler og alminnelig sivilprosess	85
4.2	Hvor alminnelige er de alminnelige reglene?	86
4.2.1	Innledning	86
4.2.2	Tre tradisjonelle søksmålstyper som ikke lenger er relevante	87
4.2.3	Saker med og uten fri rådighet (begrenset rådighet)	88
4.2.4	Forskjellige saksbehandlingsregler etter tvistens økonomiske verdi?	92
4.2.5	Kan partene avtale andre prosessregler?	95
4.3	Spesialprosess	97
4.3.1	Særregler eller spesialprosess?	97

4.3.2	Har en klassifisering som spesialprosess rettslig betydning?	98
4.3.3	Skjønnsprosess.	99
4.3.4	Jordskifte.	100
Kapittel 5 Grunntrekk ved rettergangen.		102
5.1	Innledning	102
5.2	Oversikt over grunntrekk (prinsipper) i sivilprosessen	103
5.2.1	Innledning til oversikten	103
5.2.2	Femten grunntrekk	104
5.3	Domstolenes uavhengighet	108
5.3.1	Hva innebærer uavhengighet?	108
5.3.2	Regler til å sikre domstolenes uavhengighet	110
5.4	Tilgang til domstolene.	111
5.5	Muntlig eller skriftlig behandling	114
5.6	Kontradiksjon – retten til å få uttale seg	117
5.6.1	Regelforankring og begrunnelse.	117
5.6.2	Hva innebærer kontradiksjonsprinsippet?	118
5.7	Offentlighet i rettspleien	121
5.7.1	Oversikt og rettslig forankring.	121
5.7.2	Offentlighetsreglens funksjon	122
5.7.3	Ulike løsninger i reglene om offentlighet.	122
5.7.4	Lukkede dører, taushetsplikt og referatforbud	123
Kapittel 6 Aktørene i saken.		125
6.1	Innledning	125
6.2	Dommeren	125
6.2.1	Hvor mange fagdommere deltar i saken?	125
6.2.2	Hvilke fagdommere deltar i saken?	128
6.2.3	Legdommere	130
6.2.4	Inhabilitet (ugildhet)	132
6.3	Partene i saken.	143
6.3.1	Partsstillingens betydning	143
6.3.2	Partsevne.	145
6.3.3	Prosessuell handleevne (prosessdyktighet)	150
6.4	Prosessfullmektigene	153
Kapittel 7 Tvisteløsning før tingretten.		155
7.1	Innledning. Forskjellige former for alternativ tvisteløsning	155
7.2	Partskontakt, forhandlinger og mekling.	156
7.2.1	Partskontakt og forhandlinger	156
7.2.2	Mekling	157
7.3	Tvisteløsningsnemnder	159
7.4	Tvisteløsning mellom private og offentlig forvaltning	161

7.5	Voldgift	162
7.6	Varsling før saksanlegg	163
7.7	Behandling i forliksrådet	165
7.7.1	Innledning	165
7.7.2	Hvilke saker behandler forliksrådet?	166
7.7.3	Saksbehandlingen i forliksrådet	168
7.7.4	Resultatet av forliksrådets behandling	169
7.7.5	Forholdet til EMK	172
Kapittel 8	Hvor reises saken?	173
8.1	Innledning	173
8.2	Norske domstolars kompetanse i internasjonale forhold	175
8.2.1	Generelt om regelgrunnlaget	175
8.2.2	Tilknytningskravet i tvisteloven § 4-3	176
8.2.3	Luganokonvensjonen 2007	177
8.3	Nasjonalt vernetting	179
8.3.1	Rettspolitiske betraktninger	179
8.3.2	Alminnelig vernetting	180
8.3.3	Særlige vernetting	181
8.4	Avtalt vernetting	183
8.5	Henvisning og overføring av saker	183
Kapittel 9	Sakens gang – særlig i tingretten	185
9.1	Stevningen	185
9.1.1	Stevningens oppgave og innhold	185
9.1.2	Forenklet stevning	186
9.1.3	Når skal stevning tas ut?	187
9.1.4	Nærmere om søksmålsfrister	188
9.1.5	Foreløpig prøving av stevningen	190
9.2	Parallele saker – litispensens	191
9.3	Saksforberedelsen	193
9.3.1	Innledning	193
9.3.2	Tilsvaret	193
9.3.3	Planmøte og videre saksforberedelse	194
9.3.4	Mekling og rettsmekling	195
9.3.5	Skriftlige redegjørelser	197
9.3.6	Sluttinnlegg. Avslutning av saksforberedelsen	198
9.4	Avgjørelser før eller uten hovedforhandling	199
9.4.1	Innledning	199
9.4.2	Forenklet domsbehandling	199
9.4.3	Enighet mellom partene om resultatet	200
9.4.4	Avgjørelse med partenes tilslutning	201
9.5	Hovedforhandlingen	202

9.5.1	Grunntrekk ved hovedforhandlingen	202
9.5.2	Forberedelse av hovedforhandlingen	203
9.5.3	De enkelte ledd i hovedforhandlingen	203
9.6	Kommunikasjon mellom partene og domstolen	206
9.6.1	Innledning. Rettspråk	206
9.6.2	Skriftlig kommunikasjon	207
9.6.3	Muntlig kommunikasjon – rettsmøter	209
9.6.4	Uformell kommunikasjon	211
9.7	Aktiv saksstyring og fremdrift i saken	211
9.7.1	Aktiv saksstyring	211
9.7.2	Sakens fremdrift – bestemmelser for å fremme rask behandling	212
9.7.3	Frister	214
9.7.4	Fristforlenging, omberamning, utsettelse og stansing	215
9.8	Sakstall og behandlingstid i norske domstoler	216
Kapittel 10 Enklere rettergang		219
10.1	Innledning	219
10.2	Småkravprosess	220
10.2.1	Innledning	220
10.2.2	Hvilke saker behandles etter småkravprosessen?	220
10.2.3	Behandlingsmåten ved småkravprosess	223
10.3	Namsprosessen	224
10.4	Oppløsning av formueskomplekser	226
10.5	Pådømming ved midlertidig sikring	226
Kapittel 11 Midlertidig sikring og foreløpige avgjørelser		227
11.1	Oversikt	227
11.2	Midlertidig sikring etter tvisteloven	228
11.2.1	Generelt	228
11.2.2	Arrest	229
11.2.3	Midlertidig forføyning	230
11.3	Andre foreløpige avgjørelser	233
Kapittel 12 Rettslig interesse		234
12.1	Generelle synspunkter på rettslig interesse som søksmålvilkår	234
12.1.1	Begrepet rettslig interesse – tre dimensjoner	234
12.1.2	Rettspolitiske synspunkter	235
12.1.3	Rettslig interesse som en rettslig standard	236
12.1.4	Tvistelovens søksmålvilkår, Grunnloven og folkeretten	238
12.1.5	Særregulering i lovgivningen	239
12.2	Søksmålsobjektets art	241
12.2.1	Bare rettskrav	241
12.2.2	Rettigheter og plikter – rettsstrid og urettmessighet	244

12.2.3	Kompetanseforhold.	247
12.2.4	Oppdeling av tvisten: særskilt søksmål om materielle vilkår eller om deler av en beslutningsprosess?	250
12.2.5	Tvister om faktiske forhold eller utsagn.	253
12.2.6	Annen normativ uenighet, interessetvister og forvaltningsskjønn.	254
12.2.7	Foreningsvedtak og selvdømme.	257
12.3	Aktuell interesse	258
12.3.1	Generelle synspunkter	258
12.3.2	Hvor tidlig kan søksmål reises? Avklaringsbehovet for den som vil disponere.	260
12.3.3	Andres behov for å få avklart lovligheten av en fremtidig disposisjon.	263
12.3.4	Er det for sent å reise søksmål?	265
12.4	Tilknytningskravet – den personelle dimensjonen på saksøkersiden.	268
12.4.1	Innledning	268
12.4.2	Hva vurderes tilknytningen til?	269
12.4.3	Hvor sterk og nær tilknytning? Hovedregelen	270
12.4.4	Tilstrekkelig sterk og nær tilknytning: Modifikasjoner i hovedregelen	273
12.4.5	Organisasjoners søksmålsadgang	276
12.4.6	Det offentliges søksmålsadgang	280
12.5	Tilknytningskrav på saksøktes side	284
12.5.1	Hovedregelen	284
12.5.2	Søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak	285
12.5.3	Særskilt om søksmål etter tvisteløsningsvedtak	287
12.5.4	Må flere saksøkes under ett i trepartsforhold?	288
Kapittel 13	Rammene for saken: Krav, påstander og påstandsgrunnlag	292
13.1	Innledning	292
13.1.1	Terminologiske forklaringer.	292
13.1.2	Disposisjonsprinsippet og forhandlingsprinsippet	293
13.2	Hvilke krav skal retten behandle?	294
13.3	Påstander.	295
13.3.1	Påstandens rettslige betydning.	295
13.3.2	Utforming av påstander.	297
13.3.3	Er rettens kompetanse begrenset av påstanden?	300
13.4	Påstandsgrunnlag.	303
13.4.1	Rettens plikt til å vurdere påberopte påstandsgrunnlag	303
13.4.2	Hvilke påstandsgrunnlag kan retten bygge på?	305
13.5	Endringer i påstander og påstandsgrunnlag	314
13.6	Materiell prosessledning – rettens veiledning.	317
13.6.1	Aktiv saksstyring – formell og materiell prosessledning	317
13.6.2	Fra veiledningskompetanse til veiledningsplikt?	317
13.6.3	Klarlegging av partenes påstander og øvrige standpunkter	319
13.6.4	Veiledning om nye påstander og påstandsgrunnlag	319

13.6.5	Kan utsiktsløse påstander og påstandsgrunnlag avskjæres?	320
13.6.6	Fremgangsmåten ved veiledning	321
Kapittel 14	Det faktiske avgjøringsgrunnlaget – bevis.	323
14.1	Terminologi.	323
14.2	Hvor finnes bevis, og hvordan bli kjent med dem?	324
14.3	Hvem fremskaffer bevis? Rollefordelingen mellom domstolen og partene	326
14.4	De forskjellige bevismidlene	327
14.4.1	Oversikt	327
14.4.2	Partsforklaringer	328
14.4.3	Vitneforklaringer.	328
14.4.4	Sakkyndige	330
14.4.5	Realbevis.	332
14.5	Når legges bevisene frem, og for hvem? Prinsippet om direkte bevisføring	333
14.5.1	Fremlegging under hovedforhandlingen. Direkte bevisføring.	333
14.5.2	Bevisenes betydning forut for hovedforhandlingen	335
14.5.3	Bevistilbud og bevisoppgave	335
14.5.4	Tilgang til bevis før hovedforhandlingen	336
14.6	Fri bevisføring.	341
14.7	Begrensninger i bevisføringen – avskjæring	342
14.7.1	Reelle hensyn	342
14.7.2	Irrelevante og betydningsløse bevis	343
14.7.3	Proporsjonalitetsvurderinger – tvl. § 21-8	344
14.8	Bevisforbud og bevisfritak	345
14.8.1	Oppbyggingen av reglene	345
14.8.2	Utvalgte bevisforbud og bevisfritak	346
14.9	Bevisvurdering.	351
14.9.1	Prinsippet om fri bevisvurdering	351
14.9.2	Bevistemaets betydning for bevisvurderingen.	353
14.9.3	Bevisvurdering i forskjellige bevissituasjoner	355
14.10	Beviskrav og bevisbyrde.	357
14.10.1	Hva spørsmålene gjelder	357
14.10.2	Ulovfestede beviskrav	358
14.10.3	Lovgivningens betydning for beviskrav og bevisbyrde	359
14.10.4	Kompromissløsninger?	362
14.10.5	Håndtering av bevistvil i rettspraksis	362
Kapittel 15	Rettsanvendelse og regelkunnskap.	364
15.1	Kan retten bygge på andre rettsregler enn partene har trukket frem?	364
15.2	Hvordan får retten kunnskap om rettsregler?	366
15.2.1	Kunnskapskilder	366
15.2.2	Særlig om utenlandsk og internasjonal rett	367
15.2.3	Kan retten kreve at partene skaffer opplysninger om rettsregler?	369

15.2.4	Bevisføring om rettsregler	369
15.3	Kan partenes enighet om rettsanvendelsen binde retten?	371
15.4	Rettsanvendelse og effektiv saksbehandling	372
Kapittel 16	Rettsens avgjørelser	374
16.1	Innledning	374
16.1.1	Oversikt over rettsavgjørelser	374
16.1.2	Annen avslutning av saken	374
16.2	Hvilke avgjørelser treffes som dom, kjennelse og beslutning?	375
16.3	Rettsens interne behandling av avgjørelsen	376
16.3.1	Generelt	376
16.3.2	Voteringsregler når flere dommere deltar	377
16.4	Avgjørelsens utforming	379
16.5	Oppfylingsfrist	384
16.6	Underretning	385
16.7	Rettsens adgang til å endre sine avgjørelser	386
16.7.1	Hovedregelen	386
16.7.2	Retting	386
16.7.3	Tilleggsavgjørelse	387
Kapittel 17	Rettsavgjørelsens virkninger	388
17.1	Oversikt	388
17.2	Rettskraft – innledende forklaringer	389
17.2.1	Hva innebærer rettskraft?	389
17.2.2	Hvordan er rettskraftvirkningene avgrenset?	391
17.2.3	Lovgivningspolitiske betraktninger: Hvorfor rettskraft?	392
17.2.4	Har andre avgjørelser av et krav rettskraftvirkninger for et sivil søksmål?	393
17.3	Hva er rettskraftig avgjort? (Den materielle rettskraftens objektive grenser)	394
17.3.1	Oversikt over hovedspørsmålene	394
17.3.2	Hva er rettskraftig avgjort ved dom nr. 1?	396
17.3.3	Hva er kravet i sak nr. 2?	397
17.3.4	Identitetstesten: generelle synspunkter på sammenligningen mellom kravet i dom nr. 1 og kravet i sak nr. 2.	397
17.3.5	Identitetstesten – eksempler på typeutførelser	400
17.3.6	Nye faktiske forhold som grunnlag for nytt søksmål	404
17.3.7	Særregulering av rettskraftvirkningene	405
17.4	Hvem er avgjørelsen bindende for? (Den materielle rettskraftens subjektive grenser)	406
17.4.1	Hovedregelen	406
17.4.2	Rettspolitiske betraktninger	408
17.4.3	Avledet subjektiv rettskraft	409
17.4.4	Lovfestet utvidet rettskraft	410
17.4.5	Utvidet rettskraft på ulovfestet grunnlag	412

17.5	Tvangskraft	413
17.5.1	Hva innebærer tvangskraft?	413
17.5.2	Hvilke avgjørelser har tvangskraft?	414
17.5.3	Hva kan tvangfullbyrdes, og overfor hvem?	416
17.5.4	Når inntreer tvangskraften?	416
Kapittel 18	Komplekse saker: flere krav, flere parter mv.	417
18.1	Innledning	417
18.2	Komplekse enkeltkrav	418
18.3	Flere krav i én sak (objektiv kumulasjon).	421
18.3.1	Oversikt	421
18.3.2	Rettspolitiske synspunkter	421
18.3.3	Vilkårene for å behandle flere krav mellom samme parter i én sak	422
18.3.4	Fremgangsmåte og behandling	424
18.4	Flere parter i samme sak	425
18.4.1	Innledning	425
18.4.2	Flere parter opprinnelig	425
18.4.3	Nødvendig eller tvungent prosessfellesskap	426
18.4.4	Etterfølgende inndragning av nye parter	427
18.4.5	Fremgangsmåte og behandling av saker med flere parter	428
18.4.6	Partsskifte (suksesjon)	429
18.5	Tredjepersoners opptreden i saken	430
18.5.1	Tredjepersoners adgang til å tre inn som part.	430
18.5.2	Partshjelp	431
18.5.3	Skriflig innlegg («amicus curiae») etter tvl. § 15-8	435
18.5.4	Partsvarsling til tredjepersoner (prosessvarsel)	437
18.6	Forening av saker.	437
18.7	Gruppesøksmål	438
18.7.1	Oversikt	438
18.7.2	Vilkår for gruppesøksmål. Saksanlegget.	439
18.7.3	Gruppens omfang	441
18.7.4	Saksbehandlingen	443
Kapittel 19	Når ting går galt – feil, forsømmelser og fravær.	444
19.1	Oversikt	444
19.2	Retting av en utført prosesshandling	445
19.3	Utføring av en forsømt prosesshandling.	448
19.3.1	Innledning	448
19.3.2	Forsømmelser som utgjør fravær – oppretting bare etter særskilt tillatelse: oppfriskning	448
19.3.3	Nekting av forsømte prosesshandlinger	449
19.4	Tvangsmidler og fristforelegg	450
19.4.1	Innledning	450

19.4.2	Oversikt over direkte og indirekte tvangsmidler.	450
19.4.3	Fristforelegg og andre bestemmelser om fraværsvirkning i den enkelte sak. .	451
19.5	Avvisning	452
19.6	Fraværdsdom.	452
19.6.1	Innledning	452
19.6.2	Når kan retten avsi fraværdsdom?	453
19.6.3	Fremgangsmåten og virkningen av en fraværdsdom.	454
19.7	Oppfriskning – vilkår og fremgangsmåte.	455
19.7.1	Innledning	455
19.7.2	Vilkårene for oppfriskning.	455
19.7.3	Fremgangsmåten	456
Kapittel 20	Behandlingen av avvisningsspørsmål og prosessuelle tvister	458
20.1	Innledning	458
20.1.1	Hvilke prosessuelle avgjørelser trenger en egen saksbehandling?.	458
20.1.2	Prosessregler som retten skal anvende av eget tiltak. Prosessuelle innsigelser	459
20.1.3	Når må vilkårene for å anvende en prosessregel være oppfylt?	461
20.2	Generelle regler om saksbehandlingen for prosessuelle spørsmål	462
20.2.1	Utgangspunkter.	462
20.2.2	Forelegging for partene – kontradiksjon	463
20.2.3	Når skal et saksbehandlingsspørsmål avgjøres?	464
20.2.4	Skriftlig eller muntlig behandling?	465
20.3	Avgjørelsen av prosessuelle spørsmål	466
20.3.1	Forholdet til det materielle spørsmål i saken	466
20.3.2	Grunnlaget for avgjørelsen av prosessuelle spørsmål.	471
20.3.3	Avgjørelsen	473
20.3.4	Omgjøring og rettskraft av kjennelser og beslutninger	478
20.4	Overprøving av prosessuelle avgjørelser	480
20.4.1	Innledning	480
20.4.2	Når kan prosessuelle avgjørelser ankes særskilt?	481
20.4.3	Hva kan overprøves ved særskilt anke? Alminnelige regler	482
20.4.4	Hva kan prøves ved særskilt anke? Videre anke til Høyesterett.	485
20.4.5	Hva kan prøves ved særskilt anke – bare påberopte feil?	486
20.4.6	Ankeerklæring og partstilling	488
20.4.7	Ankefrist	489
20.4.8	Ankesiling	489
20.4.9	Behandlingsmåten.	490
20.4.10	Utfallet av ankesaken.	491
Kapittel 21	Anke over dommer	493
21.1	Oversikt – gjentatt og ny prøving etter en rettsavgjørelse.	493
21.2	Retten til overprøving og ankeinstansenes funksjon.	494

21.2.1	En grunnleggende rett til overprøving?	494
21.2.2	Ankeinstansens funksjon: Full omprøving eller begrenset overprøving?	496
21.2.3	Høyesteretts funksjon – forskjellige modeller.	498
21.3	Hva kan ankeinstansen prøve?	501
21.3.1	Innledning	501
21.3.2	Ankeinstansens generelle kompetanse	502
21.3.3	Begrensning til påankete krav og påberopte ankegrunner	504
21.3.4	Nye krav, påstander og påstandsgrunnlag	505
21.4	Ankesiling	507
21.4.1	Begrep, modeller og kriterier	507
21.4.2	Ankesiling i lagmannsretten.	509
21.4.3	Ankesiling i Høyesterett	513
21.5	Partene i en ankesak, ankefrist og ankeerklæring	516
21.5.1	Hvem kan anke?	516
21.5.2	Ankefrist	518
21.5.3	Ankeerklæring	519
21.5.4	Tredjepersoners stilling i ankesaken	519
21.6	Saksforberedelse og hovedforhandling i ankesaker	521
21.6.1	Anketilsvar og saksforberedelse	521
21.6.2	Avgjørelse under saksforberedelsen	522
21.6.3	Ankeforhandling	524
21.7	Ankeinstansens avgjørelse	525
21.7.1	Rekkefølgen ved anke over saksbehandlingen og dommens innhold	525
21.7.2	Virkningen av saksbehandlingsfeil	526
21.7.3	Realitetsavgjørelse eller oppheving?	527
Kapittel 22	Gjenåpning	529
22.1	Innledning	529
22.2	Vilkårene for gjenåpning	529
22.2.1	Hvilke avgjørelser kan gjenåpnes?	529
22.2.2	Gjenåpningsgrunn.	530
22.2.3	Feil som er eller kunne ha vært vurdert	531
22.2.4	Sannsynlighet for bedre resultat.	532
22.3	Frister for gjenåpning	533
22.4	Fremgangsmåten ved gjenåpning.	533
22.4.1	Hvilken domstol skal behandle gjenåpning?	533
22.4.2	Gjenåpning og ny realitetsbehandling	534
22.4.3	Prøving av eget tiltak.	535
22.4.4	Forenklet avgjørelse.	535
22.4.5	Avgjørelsen av gjenåpningsspørsmålet	535

Kapittel 23 Utgiftene til saken	536
23.1 Oversikt	536
23.1.1 Oversikt over forskjellige slags utgifter til en sivil sak.	536
23.1.2 Oversikt over hovedspørsmål ved utgiftene	538
23.2 Fordelingen mellom partene og staten	539
23.2.1 Utgangspunkt	539
23.2.2 Offentlig rettshjelp	540
23.2.3 Rettshjelpforsikring	543
23.2.4 Statens ansvar for sakskostnader ved feil i domstolenes saksbehandling	543
23.3 Ansvar for sakskostnader.	545
23.3.1 Innledning	545
23.3.2 Fordelingen av sakskostnader.	546
23.4 Dekning av utgiftene.	548
 Kapittel 24 Tvangsfullbyrding	 550
24.1 Innledning	550
24.2 Hvem står for tvangsfullbyrdingen?	551
24.3 Tvangsmidler	551
24.4 Tvangsgrunnlag.	553
24.5 Prøving av tvangsgrunnlag under tvangsfullbyrdingen	555
 Forkortelser	 557
 Litteratur	 559
 Lovforarbeider og andre offentlige publikasjoner	 573
 Lovregister	 577
 Domsregister	 610
 Sakregister	 621